

David Bueno, Salvador Macip i Eduard Martorell, científics, divulgadors i novel·listes

“Sense preguntes no hi ha vida”

Els límits de la vida està protagonitzat per la Lara, una adolescent de 14 anys hospitalitzada per una crisi de lupus eritematos sistèmic que pateix fa dos anys llargs. En plena nit apareix la Carme, una metgessa amb qui la Lara mantindrà una llarga conversa sobre l'origen de la vida en l'aigua, transmissions d'extraterrestres, alteracions genètiques de l'ADN, la cura de malalties i l'extinció de la vida a la Terra quan el Sol s'apagui, entre molts altres temes, però també sobre l'amor i la superació. Un cant a la vida, i un estímul per ampliar els coneixements, de 250 pàgines ben amenes que han escrit tres prestigiosos científics, molt hàbils a l'hora de fer entenedors conceptes complexos. I ells són: David Bueno (DB), Salvador Macip (SM) i Eduard Martorell (EM).

“Tot té una funció en aquest planeta! Els éssers vius estan interconnectats, s'influeixen els uns als altres.” Quina funció tenen... les mosques?

EM: La quantitat d'animals, i fins i tot algunes plantes, que mengen mosques! Sense elles s'extingirien molts dels seus depredadors. És impensable la biosfera en què estem integrats sense mosques.

SM: És una de les moltes coses que volíem explicar al llibre: la vida en aquest planeta està connectada a molts nivells, depenem els uns dels altres molt més del que ens pensem, fins i

tot quan parlem d'insectes o de microbis.

DB: A la natura parlar de funció és relatiu... Les mosques no tenen una funció en el sentit antropològic, sinó que formen part d'un tot interconnectat.

La Lara pensa que la vida i ella s'odien mútuament i al llarg de la trama canviarà d'opinió. A banda de llibre didàctic, també vol tenir alguna cosa de manual d'autoajuda?

SM: No sé si en diria autoajuda... És una història amb un missatge positiu perquè els tres teníem clar que volíem fer un cant a la vida, a part de parlar d'uns quants temes interessants de biologia.

DB: Els llibres d'autoajuda donen respostes, però és millor ser tu mateix qui ha de trobar-les. Per això crec que el nostre llibre està als antípodes: volem estimular precisament que la gent es faci preguntes, que és el pas més important. Sense preguntes no hi ha vida.

EM: Volem comunicar que val la pena viure, tot i que som conscients que la vida és tan meravellosa com, a estones, terrible.

La Lara té una visió del món molt madura. Les malalties ens fan més madurs?

EM: I tant! Vivim mantenint un equilibri constant entre la salut i la malaltia que permet aprendre moltes coses.

DB: Les situacions que impliquen risc estimulen el cervell en molts aspectes, i si aquesta estimulació va acompanyada de reflexió, el

David Bueno, Eduard Martorell i Salvador Macip, autors d'“Els límits de la vida”
LA GALERA

resultat és una persona molt més madura.
SM: Que la Lara, a més de malalta, fos adolescent ens servia perquè és quan se'ns comencen a aparèixer els grans interrogants: qui som, d'on venim, on anem...

“Entropia és, simplificant, la tendència cap al caos i el desordre.” Com l'han superat?

EM: El grau de desordre de qualsevol sistema sempre augmenta. En aquest sistema d'escriptura múltiple ha calgut injectar energia per evitar el desordre... [Riu]

SM: Per sort som científics! Si alguna cosa sabem és ser organitzats. [Somriu]

DB: Honestament, trobo que ha estat molt més fàcil del que pensava. Hi ha una altra magnitud física anomenada *entalpia* que indica l'energia que un sistema intercanvia amb el seu entorn. Tots tres som més *entàlpics* que *entròpics*. [Seriós, però no murri]

Com han triat i decidit els molts temes que tracten? I l'ordre d'aparició?

SM: Cadascú va proposar una llista de temes que li agradaria fer i que creia que podien interessar els lectors.

EM: Aquesta tria inicial va estar condicionada sobretot pels límits dels quals volíem parlar. De seguida vam tenir clar que havia de sortir l'aigua, l'aire, la limitació de les dimensions, l'origen de la vida, la genètica, la malaltia, la mort...

DB: En els pocs casos en què inicialment no hi havia un acord clar, ho vam decidir de manera democràtica i assembleària, que és la manera com s'han de decidir les coses!

SM: L'ordre final el va determinar la mateixa història, la narració.

Com va sorgir la idea del llibre? A qui va dirigit?

EM: La idea inicial se'm va ocórrer després de publicar amb el David un llibre de ciència, ara fa dos anys. Com que tots tres tenim clar que cal divulgar-ne tanta com sigui possible, no em va costar gaire convèncer-los per fer un llibre que intentés explicar què és la vida. La directora de La Galera, Iolanda Batallé, ens va suggerir novel·lar-lo per arribar al màxim de públic possible.

DB: La proposta ens va entusiasmar i vam buscar la manera de fer-ho. Com que en Salvador tenia més experiència en el camp de la ficció, ell va ser qui va suggerir una solució, que després vam desenvolupar entre tots. Veient el resultat, el llibre va dirigit a qualsevol persona, a partir de tretze anys.

I arribats aquí... què és la vida?

DB: La vida és el resultat inevitable de l'evolució física i química de la Terra –i de l'Univers–, però transcendeix tant la física com la química i catapulta la matèria i l'energia cap a un seguit d'experiències inimaginables.

SM: La vida és una caixa de sorpreses sense fons. Un cúmul d'accidents, probabilitats i casualitats que sembla impossible que hagin donat un resultat tan increïble.

EM: Prigogine parlava de la vida com la “termodinàmica del no equilibri”. És una manera d'explicar què és la vida, tot i que la versió més completa la teniu... al nostre llibre! *

Perfils

David Bueno (Barcelona, 1965), és doctor en biologia i professor de genètica a la UB. A més d'articulista en revistes especialitzades (i en aquest diari i aquest suplement), ha publicat nou llibres divulgatius, entre d'altres.

Salvador Macip (Blanes, 1970), és metge, investigador i escriptor. Professor de la Universitat de Leicester, ha publicat una dotzena de títols entre narrativa i divulgació.

Eduard Martorell (Barcelona, 1964), llicenciat en biologia i postgrau en medicina, és editor, professor de la Universitat Internacional de Catalunya i ha publicat títols divulgatius.

ELS LÍMITS DE LA VIDA
Bueno, Macip, Martorell

Editorial: La Galera
Barcelona, 2014
Pàgines: 264
Preu: 9,99 euros